

**PAŃSTWOWA
KOMISJA WYBORCZA**

ZPOW-572-6/10

**WYJAŚNIENIA
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ**

o zasadach gospodarki finansowej, uzyskiwaniu przychodów oraz o wydatkach związanych z finansowaniem kampanii wyborczej w wyborach uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, zarządzonych na dzień 20 czerwca 2010 r.

Państwowa Komisja Wyborcza, na podstawie art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2007 r. Nr 190, poz. 1360, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056 oraz z 2009 r. Nr 119, poz. 999), zwanej dalej „Ordynacją”, udziela komitetom wyborczym wyjaśnień o zasadach finansowania kampanii wyborczej w wyborach uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w okręgach wyborczych nr 15, 21 i 30, zarządzonych na dzień 20 czerwca 2010 r. postanowieniami Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 kwietnia 2010 r. i z dnia 23 kwietnia 2010 r. w sprawie zarządzenia wyborów uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

1. Przepisy prawne dotyczące finansowania komitetów wyborczych.

Zasady prowadzenia gospodarki finansowej przez komitety wyborcze, uczestniczące w wyborach uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej regulują następujące przepisy:

- 1) Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, a w szczególności przepisy:
 - art. 104 o odpowiedzialności za zobowiązania majątkowe komitetu wyborczego;
 - rozdziału 13 „Finansowanie kampanii wyborczej” – dotyczące zasad pozyskiwania przychodów, dokonywania wydatków i prowadzenia gospodarki finansowej przez komitety wyborcze oraz obowiązku przedłożenia Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdania wyborczego komitetu, przyjęcia bądź odrzucenia sprawozdania wyborczego komitetu i konsekwencji tego faktu,
 - rozdziału 35 „Przepisy karne”, w szczególności art. 223–230;
- 2) ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 857 i Nr 154, poz. 1802, z 2002 r. Nr 127, poz. 1089, z 2003 r. Nr 57, poz. 507, z 2004 r. Nr 25, poz. 219 i Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 167, poz. 1398 i Nr 266, poz. 2236, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056 i Nr 207, poz. 1301 oraz z 2009 r. Nr 213, poz. 1652), zwana dalej „ustawą o partiach”, a w szczególności:
 - rozdział 4 „Finanse i finansowanie partii politycznych”, dotyczący m.in. źródeł finansowania partii politycznych oraz tworzenia i funkcjonowania Funduszu Wyborczego partii,
 - rozdział 6a zawierający przepisy karne ustawy;

- 3) rozporządzenie Ministra Finansów z 23 lipca 2001 r. w sprawie sprawozdania komitetu wyborczego w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 81, poz. 881) zwane dalej „rozporządzeniem Ministra Finansów”.

Ujednolicone teksty ww. ustaw i rozporządzenia Ministra Finansów dostępne są na stronie internetowej Państwowej Komisji Wyborczej – adres www.pkw.gov.pl.

Zgodnie z art. 118 Ordynacji komitety wyborcze prowadzą rachunkowość na zasadach określonych przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 15 listopada 2001 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości dla niektórych jednostek niebędących spółkami handlowymi, nieprowadzących działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 137, poz. 1539, z późn. zm.).

2. Komitety wyborcze

Prawo zgłaszania kandydatów na senatorów mają partie polityczne oraz wyborcy. Czynności wyborcze w imieniu partii politycznych, koalicji wyborczych partii politycznych i wyborców wykonują komitety wyborcze od dnia wydania przez Państwową Komisję Wyborczą postanowienia o przyjęciu zawiadomienia o ich utworzeniu. Dopiero po dopełnieniu powyższych czynności komitety wyborcze mogą podejmować działania związane z pozyskiwaniem środków finansowych i ich wydatkowaniem. Przepisy Ordynacji wyborczej nie zakazują partiom politycznym oraz wyborcom utworzenia jednego komitetu wyborczego we wszystkich trzech okręgach wyborczych, jak również powołania odrębnych komitetów w każdym z okręgów.

Prawo do prowadzenia kampanii wyborczej na rzecz kandydatów przysługuje, na zasadzie wyłączności, komitetowi wyborczemu (art. 95 Ordynacji). Oznacza to, że w okresie kampanii wyborczej wszelkie czynności związane z pozyskiwaniem środków finansowych, dokonywaniem wydatków na organizowanie spotkań przedwyborczych i promocją poszczególnych kandydatów w formie plakatów, ulotek itd. mogą być prowadzone tylko przez komitety wyborcze. Nie mogą takich działań prowadzić sami kandydaci, a także partie polityczne, stowarzyszenia i inne organizacje, których członkiem jest dany kandydat lub jest przez te podmioty popierany.

Pełnomocnik finansowy komitetu wyborczego jest odpowiedzialny za prowadzenie gospodarki finansowej komitetu (art. 109 ust. 1 Ordynacji), a w szczególności za ewidencjonowanie wpływów i wydatków oraz sporządzenie sprawozdania wyborczego i złożenie go Państwowej Komisji Wyborczej w terminie określonym w art. 120 ust. 1 Ordynacji. Pełnomocnik finansowy może upoważnić inne osoby do podejmowania określonych czynności związanych z dokonywaniem wydatków komitetu wyborczego w jego strukturach terenowych. Nie zwalnia to jednak pełnomocnika z odpowiedzialności za całokształt gospodarki finansowej komitetu. Pełnomocnik finansowy ponosi odpowiedzialność karną za zawinione naruszenie zakazów i ograniczeń w pozyskiwaniu i wydatkowaniu środków.

W przypadku powołania jednego komitetu wyborczego we wszystkich okręgach wyborczych pełnomocnik finansowy odpowiada za gospodarkę finansową prowadzoną we wszystkich okręgach. W przypadku powołania przez ten sam podmiot odrębnych komitetów wyborczych w poszczególnych okręgach dopuszczalne jest powierzenie tej samej osobie funkcji pełnomocnika finansowego poszczególnych komitetów.

W razie złożenia rezygnacji przez pełnomocnika finansowego z pełnionej funkcji i powołania nowego pełnomocnika, należy o tym fakcie powiadomić Państwową Komisję Wyborczą w trybie przepisów o powołaniu komitetu wyborczego (art. 96 ust. 2, art. 97 ust. 6 i art. 98 ust. 2 Ordynacji).

Odpowiedzialność za zobowiązania majątkowe komitetów wyborczych ponoszą partie polityczne, które utworzyły komitet wyborczy lub weszły w skład koalicji wyborczej, a w przypadku komitetu wyborczego wyborców – osoby wchodzące w skład komitetu wyborczego (art. 104 Ordynacji).

Na podstawie art. 89 Ordynacji komitety wyborcze zobowiązane są do umieszczenia na wszystkich materiałach wyborczych, w tym również na plakatach, wyraźnych oznaczeń, od kogo pochodzą. Materiały zawierające takie oznaczenie podlegają ochronie prawnej i są dowodami poniesionych kosztów.

3. Rachunek bankowy komitetu wyborczego.

Komitet wyborczy gromadzi środki finansowe wyłącznie na rachunku bankowym (art. 113 ust. 1 Ordynacji). Dla gromadzenia środków komitet wyborczy może otworzyć tylko jeden rachunek bankowy, jednakże w razie utworzenia jednego komitetu wyborczego uczestniczącego w wyborach w więcej niż jednym okręgu wyborczym należy utworzyć odrębne rachunki bankowe dla gromadzenia środków finansowych w poszczególnych okręgach.

Podstawą do otwarcia rachunku komitetu wyborczego jest uchwała Państwowej Komisji Wyborczej o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego. Z racji pełnionej funkcji otwarcia rachunku bankowego powinien dokonać pełnomocnik finansowy komitetu, który też powinien być dysponentem środków na jego koncie. Bank otwierający rachunek może zażądać podania numeru wpisu do rejestru gospodarki narodowej (REGON) oraz numeru identyfikacji podatkowej (NIP), nadanych komitetowi wyborczemu. Numer REGON oraz numer NIP należy uzyskać odpowiednio we właściwym urzędzie statystycznym i w urzędzie skarbowym. Dokumenty te wystawiane są na podstawie postanowienia Państwowej Komisji Wyborczej o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego. Komitet wyborczy partii politycznej może posługiwać się numerem NIP i REGON partii politycznej, która powołała ten komitet. Dotyczy to również sytuacji powołania odrębnych komitetów wyborczych w poszczególnych okręgach wyborczych. Koalicyjny komitet wyborczy powinien posiadać numery NIP i REGON odmienne od numerów NIP i REGON partii politycznych tworzących koalicję. Komitet wyborczy wyborców powinien posiadać numery NIP i REGON odmienne od numerów NIP i REGON partii politycznych, stowarzyszeń, organizacji społecznych oraz pozostałych podmiotów.

Umowa rachunku bankowego (podstawowego) komitetu powinna zawierać zastrzeżenie, że wpłaty na rzecz komitetu wyborczego mogą być dokonywane jedynie czekiem, przelewem lub kartą płatniczą (art. 113 ust. 2 Ordynacji). Pełnomocnik finansowy, który nie wprowadza takiego zastrzeżenia naraża się na sankcję karną, o której mowa w art. 224 pkt. 2 Ordynacji.

Pełnomocnik finansowy może ponadto wnosić, by w umowie rachunku bankowego wprowadzono klauzulę o nieprzyjmowaniu wpłat po dniu wyborów (art. 110 ust. 4 pkt 1 Ordynacji), wpłat od osób fizycznych w wysokości przekraczającej dozwolony limit (art. 113 ust. 3 Ordynacji) oraz wpłat pochodzących z innego źródła, niż określone dla danego rodzaju komitetu wyborczego (art. 111 Ordynacji). Będzie to formą dodatkowego zabezpieczenia się przed skutkami wynikającymi z art. 127 ust. 1 Ordynacji.

Rachunek komitetu wyborczego należy zlikwidować po zbilansowaniu przychodów i wydatków, dokonaniu zwrotu środków wpłaconych z naruszeniem prawa oraz przekazaniu ewentualnej nadwyżki finansowej na rzecz instytucji charytatywnej (art. 116 ust. 2 i 3 Ordynacji). Termin likwidacji rachunku powinien być zbieżny z datą sporządzenia sprawozdania wyborczego. Komitet wyborczy wyborców, któremu za uzyskany mandat przysługuje dotacja podmiotowa (art. 128 ust. 1 Ordynacji) zobowiązany jest do posiadania rachunku do czasu przekazania dotacji przez ministra finansów. Dotacja podmiotowa jest wypłacana w terminie 6 miesięcy od dnia stwierdzenia ważności wyborów.

4. Pozyskiwanie środków finansowych przez komitety wyborcze.

1) Finansowanie komitetu wyborczego partii politycznej.

Środki finansowe przekazywane komitetowi wyborczemu partii politycznej mogą pochodzić wyłącznie z Funduszu Wyborczego tej partii, tworzonego na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (art. 111 ust. 1 Ordynacji). Komitet wyborczy może pozyskiwać środki finansowe tylko z przelewów dokonywanych z rachunku bankowego Funduszu Wyborczego na rachunek komitetu wyborczego.

2) Finansowanie koalicyjnego komitetu wyborczego.

Środki finansowe przekazywane koalicyjnemu komitetowi wyborczemu mogą pochodzić z tworzonych na podstawie ustawy o partiach politycznych Funduszy Wyborczych partii politycznych, wchodzących w skład koalicji (art. 111 ust. 5 Ordynacji) oraz z wpłat od osób fizycznych (art. 111 ust. 2 Ordynacji). Zasady dokonywania wpłat od osób fizycznych są takie same, jak w przypadku komitetu wyborczego wyborców.

3) Finansowanie komitetu wyborczego wyborców.

Komitetowi wyborczemu wyborców mogą być przekazywane środki finansowe jedynie przez osoby fizyczne — obywateli polskich, posiadających miejsce stałego zamieszkania w Polsce lub za granicą (art. 111 ust. 2 Ordynacji). Łączna suma wpłat od osoby fizycznej na rzecz jednego komitetu wyborczego wyborców nie może przekraczać 15-krotności minimalnego wynagrodzenia za pracę w dniu poprzedzającym dzień ogłoszenia postanowienia o zarządzeniu wyborów (art. 113 ust. 3 Ordynacji), tj. kwoty 19.755,00 zł. Darowizny pieniężne na rzecz komitetu wyborczego, niezależnie od wysokości, powinny być wpłacane na rachunek bankowy komitetu jedynie czekiem, przelewem lub kartą płatniczą (art. 113 ust. 2 Ordynacji). Niedozwolone są wpłaty gotówkowe w kasie banku, a także w formie przekazów pocztowych.

Ponadto na cele związane z wyborami komitet wyborczy wyborców może zaciągać kredyty bankowe (art. 111 ust. 6 Ordynacji). Poręczycielem takiego kredytu powinny być wyłącznie osoby fizyczne, a kwota poręczenia nie powinna przekraczać kwoty stanowiącej maksymalną wysokość wpłaty od jednej osoby fizycznej. Ograniczenie wysokości kwoty poręczonej nie dotyczy osób wchodzących w skład komitetu wyborczego wyborców, gdyż osoby te, na podstawie art. 104 pkt 3 Ordynacji, ponoszą pełną odpowiedzialność za zobowiązania finansowe komitetu.

5. Zakazy i ograniczenia dotyczące pozyskiwania środków finansowych przez komitety wyborcze

Przepisy Ordynacji wprowadzają następujące zakazy i ograniczenia w finansowaniu komitetów wyborczych.

- 1) Komitety wyborcze mogą pozyskiwać środki finansowe jedynie na cele związane z wyborami (art. 110 ust. 1 Ordynacji).
- 2) Pozyskiwanie środków finansowych jest dozwolone od dnia wydania przez Państwową Komisję Wyborczą postanowienia o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego (art. 110 ust. 2 i 3 Ordynacji). W praktyce, w związku z obowiązkiem gromadzenia środków finansowych komitetu na rachunku bankowym, pozyskiwanie środków finansowych jest możliwe dopiero od dnia otwarcia rachunku bankowego komitetu.
- 3) Zabronione jest pozyskiwanie środków po dniu wyborów (art. 110 ust. 4 pkt. 1 Ordynacji). Jako datę dokonania wpłaty na rachunek bankowy przyjmuje się datę wystawienia polecenia przelewu, a nie datę uznania przez bank wpływu środków na rachunek bankowy. Po dniu wyborów dopuszczalne jest jedynie wnoszenie opłat bankowych za prowadzenie i likwidację rachunku. W sytuacji, gdy pozostają nieuregulowane zobowiązania finansowe komitetu, na zaspokojenie których nie wystarczyło środków finansowych zgromadzonych na rachunku bankowym, roszczenia te powinny być pokryte w trybie art. 104 Ordynacji, bez pośrednictwa rachunku komitetu wyborczego.
- 4) Komitet wyborczy może przyjąć wartości niepieniężne (darowizny — rzeczowe oraz w formie usług) jedynie od tych podmiotów, od których może przyjmować środki finansowe (art. 111 ust. 4 Ordynacji). Wartość darowizny niepieniężnej nie jest limitowana. Przekazania wartości niepieniężnych komitetom wyborczym mogą dokonywać obywatele polscy posiadający miejsce stałego zamieszkania w Polsce lub za granicą (art. 111 ust. 3 i 4 Ordynacji). Darowizna niepieniężna od osoby fizycznej może być również świadczona na rzecz komitetu wyborczego partii politycznej. Przekazywanie wartości niepieniężnych nie może polegać na sfinansowaniu zakupu towarów lub usług służących prowadzeniu kampanii wyborczej. Przykładowo więc opłacenie druku ulotek wyborczych przez kandydata i przekazanie ich komitetowi wyborczemu nie może być traktowane jako świadczenie wartości niepieniężnych. Świadczeniem takich wartości będzie natomiast nieodpłatne udostępnienie przez osobę fizyczną własnego lokalu w celu odbycia w nim spotkania przedwyborczego, użyczenie prywatnego samochodu, czy też osobiste nieodpłatne świadczenie usługi polegającej na naprawie komputera użytkowanego przez komitet wyborczy itp.
- 5) Zabronione jest przekazywanie środków finansowych i wartości niepieniężnych przez jeden komitet wyborczy na rzecz innego komitetu wyborczego (art. 112 ust. 1 Ordynacji).
- 6) Zabronione jest przeprowadzanie przez komitet wyborczy zbiórek publicznych (art. 112 ust. 2 Ordynacji).
- 7) Ordynacja określa zamknięty katalog źródeł finansowania komitetów wyborczych. Wykluczone jest przekazywanie komitetowi wyborczemu środków finansowych przez podmioty nie będące osobami fizycznymi (np. przedsiębiorców, stowarzyszenia, państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne, fundacje itd.). W związku z tym w przypadku stwierdzenia wpłaty pochodzącej z nieuprawnionego źródła lub dokonanej z naruszeniem przepisów ustawy, komitet wyborczy powinien odmówić przyjęcia darowizny. Odmową przyjęcia darowizny jest niezwłoczne zwrócenie darczyńcy tych środków i wykazanie ich jako nieprawidłowych w załączniku do sprawozdania wyborczego. Biorąc pod uwagę obowiązek bieżącego ewidencjonowania przychodów

i wydatków komitetu wyborczego, przyjmuje się, że termin zwrotu środków finansowych nie powinien przekraczać 30 dni od daty dokonania darowizny.

- 8) Wszelkie wezwania i informacje pisemne dostarczane przez koalicyjny komitet wyborczy i komitet wyborczy wyborców, mające na celu pozyskiwanie środków na wybory, muszą zawierać informacje o treści przepisów wymienionych w art. 117 Ordynacji.

6. Zasady wydatkowania środków i ich dokumentowania.

- 1) Wysokość wydatków komitetu wyborczego na kampanię wyborczą ograniczona jest w każdym z okręgów wyborczych limitem okręgowym (art. 114 ust. 1 pkt 1 Ordynacji). Komitet wyborczy zgłaszający kandydata, który uzyskał mandat ma prawo do dotacji z budżetu państwa (art. 218 w zw. z art. 128 Ordynacji); dotacja podmiotowa przysługuje do wysokości wydatków uwidocznionej w sprawozdaniu wyborczym (art. 128 ust. 4 i 5 Ordynacji wyborczej). W związku z powyższym komitety wyborcze zgłaszające kandydatów w kilku okręgach wyborczych zobowiązane są odrębnie rozliczać wydatki na kampanię wyborczą w tych okręgach oraz prowadzić odrębną rachunkowość.
- 2) Limit okręgowy oblicza się na podstawie art. 114 ust. 2 pkt 1 Ordynacji poprzez podzielenie liczby wszystkich zarejestrowanych wyborców w kraju przez liczbę 560 (i pomnożenie uzyskanego wyniku przez 1 – liczbę wybieranych senatorów). Komunikat Państwowej Komisji Wyborczej o liczbie wyborców, o którym mowa w art. 114 ust. 3 Ordynacji, według stanu na koniec I kwartału 2010 r., został przekazany do ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym RP „Monitor Polski” i jest dostępny na stronie internetowej www.pkw.gov.pl. W wyborach uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, zarządzonych na dzień 20 czerwca 2010 r. limit okręgowy wydatków dla komitetu wyborczego, który zarejestrował kandydata na senatora wynosi 54.552,21 zł.
- 3) Wydatki komitetu wyborczego na kampanię wyborczą prowadzona w formach i na zasadach właściwych dla reklamy, w tym w prasie w rozumieniu przepisów prawa prasowego, w każdym z okręgów nie mogą przekroczyć 80% limitu dla danego komitetu wyborczego ustalonego zgodnie z przepisami art. 114 ust. 1 pkt 1, tj. kwoty 43.641,77 zł (art. 115 Ordynacji).
- 4) Komitet wyborczy może wydatkować środki finansowe jedynie na cele związane z wyborami (art. 110 ust. 1 Ordynacji). Do wydatków komitetu wyborczego nie może być wliczone przekazanie środków na cele charytatywne lub inne społecznie użyteczne, nawet jeżeli były ponoszone w okresie kampanii wyborczej w ramach promocji komitetu wyborczego lub kandydata.
- 5) Wydatkowanie środków jest dozwolone w tym samym początkowym terminie, co ich pozyskiwanie, tj. od dnia wydania przez Państwową Komisję Wyborczą postanowienia o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego (art. 110 ust. 2 i 3 Ordynacji). W praktyce jest to możliwe od dnia pierwszej wpłaty na rachunek bankowy.
- 6) Zabronione jest wydatkowanie środków przez komitet wyborczy po dniu złożenia sprawozdania wyborczego o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych komitetu (art. 110 ust. 4 pkt. 2 Ordynacji). Nie dotyczy to wydatkowania przez komitet wyborczy wyborców środków finansowych z dotacji podmiotowej na pokrycie zobowiązań finansowych komitetu wykazanych w sprawozdaniu.

- 7) Do wydatków komitetu wyborczego wlicza się wartość pozyskanych darowizn niepieniężnych oraz świadczonych na rzecz komitetu usług (art. 120 ust. 5 Ordynacji). Wartość pozyskanych darowizn niepieniężnych oraz świadczonych na rzecz komitetu usług podaje się w sprawozdaniu wyborczym w wysokości możliwych do uzyskania cen sprzedaży netto, nie wyższych od cen nabycia lub kosztów wytworzenia pomniejszonych o odpisy amortyzacji (art. 120 ust. 6 Ordynacji). Do wydatków nie wlicza się wartości nieodpłatnych usług polegających na rozpowszechnianiu plakatów i ulotek wyborczych przez podmioty inne niż przedsiębiorcy (art. 120 ust. 7 Ordynacji).
- 8) Komitety wyborcze prowadzą rachunkowość na zasadach określonych odrębnymi przepisami dotyczącymi jednostek nieprowadzących działalności gospodarczej, z uwzględnieniem przepisów Ordynacji wyborczej (art. 118 Ordynacji). Komitet wyborczy powinien ewidencjonować i dokumentować ponoszone wydatki. Dokumentami dotyczącymi kosztów i wydatków są: rachunki, faktury, umowy, pokwitowania odbioru gotówki do rozliczenia (KW) i inne dokumenty wystawione na komitet wyborczy. Dokumenty finansowo-księgowe wystawione na nazwisko osoby fizycznej (np. na nazwisko kandydata) nie są dowodami kosztów komitetu wyborczego. Do wydatków lub kosztów komitetów wyborczych zalicza się: koszty zużycia materiałów i energii, koszty usług obcych – w tym opłaty za korzystanie ze środków masowego przekazu, wykonanie materiałów wyborczych, koszty spotkań wyborczych i podróży, wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń, spłata zaciągniętych kredytów bankowych i pozostałe wydatki pieniężne. Komitet wyborczy powinien odrębnie ewidencjonować zobowiązania finansowe obejmujące równowartość niespłaconych kredytów bankowych i nieopłaconych rachunków i faktur wystawionych z tytułu dostaw i usług na rzecz komitetu. Dowody księgowe dotyczące wydatków (kosztów) powinny spełniać warunki określone w ustawie o rachunkowości, a w szczególności muszą być zatwierdzone przez osobę odpowiadającą za gospodarkę finansową. Ewidencja wydatków i zobowiązań finansowych komitetu wyborczego powinna być prowadzona w sposób zapewniający uzyskanie informacji niezbędnych do prawidłowego sporządzenia sprawozdania wyborczego.
- 9) Od dnia przyjęcia przez Państwową Komisję Wyborczą zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego do dnia wyborów partia polityczna, która samodzielnie utworzyła komitet wyborczy lub wchodzi w skład koalicji wyborczej, może prowadzić i finansować wszelką agitację na rzecz upowszechniania swoich celów programowych, wyłącznie na zasadach, w formach, w czasie i w miejscach określonych w Ordynacji wyborczej (art. 119 ust. 2 Ordynacji). Wszelkie materiały propagandowe upowszechniające cele programowe partii w danym okręgu wyborczym w tym okresie powinny być oznaczone nazwą komitetu wyborczego i finansowane ze środków znajdujących się na rachunku bankowym komitetu wyborczego.

7. Sprawozdanie wyborcze

Finansowanie kampanii wyborczej jest jawne (art. 107 Ordynacji). Komitet wyborczy ma obowiązek przedstawienia Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdania o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych komitetu, w tym o uzyskanych kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania – w terminie 3 miesięcy od dnia wyborów. Do sprawozdania załącza się opinię i raport biegłego rewidenta, którego wybiera Państwowa Komisja Wyborcza (art. 120 ust. 1 i 2 Ordynacji). Komitet wyborczy, który

zarejestrował kandydatów w więcej niż jednym okręgu wyborczym jest obowiązany sporządzić odrębne sprawozdania wyborcze w każdym okręgu wyborczym.

Biegły rewident podejmuje czynności nie później niż na 30 dni przed upływem ustawowego terminu złożenia sprawozdania. Zwraca się więc uwagę na potrzebę bieżącego i systematycznego prowadzenia ewidencji księgowej i taką organizację wewnętrzną komitetu i jego struktur terenowych, która zapewni zgromadzenie dokumentów niezbędnych do badania przez biegłego. Sprawozdanie sporządza pełnomocnik finansowy, który odpowiada za prawdziwość zawartych w nim danych. Sprawozdanie jest dokumentem zbiorczym, sumującym pozyskane środki i poniesione wydatki komitetu wyborczego oraz ewentualne zobowiązania, które nie zostały uregulowane do dnia złożenia sprawozdania. Przepisy Ordynacji nie dopuszczają możliwości składania sprawozdań częściowych sporządzanych w strukturach terenowych przez osoby działające z upoważnienia pełnomocnika finansowego.

W razie niezłożenia sprawozdania wyborczego w ustawowym terminie stosuje się przepisy art. 125 Ordynacji.

Sprawozdanie wyborcze sporządza się według wzoru określonego w rozporządzeniu Ministra Finansów. Okresem rozliczeniowym komitetów wyborczych jest okres od dnia wydania przez Państwową Komisję Wyborczą postanowienia o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego, do dnia przedstawienia sprawozdania wyborczego Państwowej Komisji Wyborczej.

W sprawozdaniu wyborczym należy podać nazwę banku i numer rachunku komitetu wyborczego, przychody/wpływy na ten rachunek w okresie rozliczeniowym, ze wskazaniem źródła z jakiego pochodzą środki pieniężne oraz wydatki według podanej we wzorze specyfikacji.

W odniesieniu do niektórych pozycji sprawozdania, takich jak: wpłaty od osób fizycznych, kredyty bankowe i wierzytelności, pozyskane wartości niepieniężne do części II, zatytułowanej „Informacje szczegółowe”, należy załączyć imienne wykazy sporządzone według objaśnienia podanego pod tabelą.

Do sprawozdania każdego komitetu wyborczego załącza się dokumenty wymienione w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów. Ze względu na charakter dowodowy, dokumenty te powinny być przedłożone w oryginałach. W szczególności dotyczy to faktur, rachunków i innych dokumentów dotyczących kosztów i wydatków, chyba że nie zostały zapłacone do dnia złożenia sprawozdania. W tym wypadku powinna być załączona uwierzytelniona kserokopia. Wśród dokumentów składanych do sprawozdania należy załączyć historię rachunku bankowego komitetu wyborczego, gdyż dokument ten jest niezbędny do weryfikacji podanych w sprawozdaniu danych. Zbiorcze zestawienie sporządzane przez bank powinno obejmować wszystkie operacje dokonane na rachunku od jego otworzenia do zamknięcia lub do określonego dnia.

Zgodnie z art. 121 ust. 1 Ordynacji, sprawozdania wyborcze komitetów w formie przedłożonej Państwowej Komisji Wyborczej podlegają ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym RP „Monitor Polski”. Należy zatem zwrócić szczególną uwagę na staranność i czytelność zapisów w druku sprawozdania oraz wypełnienie wszystkich jego pozycji. Wykazy obejmujące dane osobowe nie są publikowane, dlatego też powinny być sporządzone na odrębnym arkuszu z odpowiednim oznaczeniem numeru załącznika do punktu sprawozdania. W przypadku stwierdzenia uchybień w wypełnieniu wzoru sprawozdania bądź nieczytelności jego zapisów Państwowa Komisja Wyborcza wezwie

pełnomocnika finansowego komitetu w trybie art. 122 ust. 2 Ordynacji wyborczej do przedłożenia poprawionej wersji sprawozdania.

8. Nadwyżka pozyskanych środków nad poniesionymi wydatkami.

W wyniku rozliczenia kampanii wyborczej komitet wyborczy ustala, czy uzyskał nadwyżkę pozyskanych środków na cele kampanii wyborczej nad poniesionymi wydatkami. Nadwyżka jest rozliczana odrębnie w każdym okręgu wyborczym.

W przypadku komitetu wyborczego partii politycznej nadwyżkę przekazuje się na Fundusz Wyborczy tej partii (art. 116 ust. 1 Ordynacji).

Dla rozliczenia nadwyżki między partiami politycznymi tworzącymi koalicyjny komitet wyborczy istotne jest, czy w umowie koalicyjnej ustalono proporcje, w jakich ewentualna nadwyżka pozyskanych środków nad poniesionymi wydatkami zostanie podzielona między partie tworzące koalicję i przekazana na Fundusze Wyborcze tych partii. W razie braku stosownych postanowień w umowie koalicyjnej, środki przekazuje się na rzecz instytucji charytatywnej (art. 116 ust. 2 Ordynacji).

Komitety wyborcze partii politycznych i koalicyjne komitety wyborcze powinny ustalić, czy posiadają nadwyżkę po zbilansowaniu przychodów i wydatków w sprawozdaniu wyborczym i niezwłocznie po złożeniu sprawozdania przelać środki (zwrócić) na Fundusze Wyborcze.

Inaczej przedstawia się sposób wyliczenia nadwyżki w przypadku komitetu wyborczego wyborców. Jeżeli komitetowi temu przysługuje dotacja podmiotowa, o której mowa w art. 128 ust. 1 Ordynacji, to do kwoty pozyskanych środków na cele kampanii wyborczej dodaje się uzyskaną dotację i odejmuje się wydatki w kwocie wykazanej w sprawozdaniu. Jeżeli przychody i wydatki komitetu równoważą się, to nadwyżką jest cała kwota dotacji podmiotowej.

Jeżeli w sprawozdaniu komitet wykazał nieuregulowane zobowiązania, takie jak spłata kredytu lub wierzytelności wobec dostawców towarów i usług, to zobowiązania te mogą być pokryte z dotacji podmiotowej. Komitet wyborczy może także z dotacji pokryć inne wydatki wynikające z realizacji przepisów ustawy, np. ogłoszenia prasowe, opłaty bankowe, koszty usuwania plakatów itp. Dotacji podmiotowej nie można przeznaczyć na zwrot środków osobom fizycznym, które dokonały w sposób prawidłowy wpłat na kampanię wyborczą danego komitetu, w tym również kandydatowi komitetu, który uzyskał mandat senatorski.

Komitet wyborczy wyborców przekazuje nadwyżkę pozyskanych środków na rzecz instytucji charytatywnej (art. 116 ust. 3 Ordynacji).

Komitety wyborcze wyborców, które są uprawnione do otrzymania dotacji rozliczają się z nadwyżki po upływie 6 miesięcy od dnia stwierdzenia ważności wyborów.

Informację o przekazaniu nadwyżki na Fundusz Wyborczy bądź na rzecz instytucji charytatywnej, bez względu na jej wysokość, pełnomocnik finansowy komitetu jest obowiązany podać do wiadomości publicznej w dzienniku o zasięgu ogólnokrajowym.

O przekazaniu nadwyżki na rzecz instytucji charytatywnej pełnomocnik finansowy informuje Państwową Komisję Wyborczą, przekazując egzemplarz dziennika prasowego (wycinek gazety) z ogłoszeniem.

Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej: *Stefan J. Jaworski*